

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

ANTI-KORUPCINĖS APLINKOS KŪRIMAS VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBĖS ĮSTAIGOJE

Mokymo programa

Vilnius, 2017

Projektas „Viešojo sektoriaus įstaigų darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas antikorupcinės aplinkos kūrimo ir korupcijos prevencijos priemonių vykdymo srityse“

Nr. 10.1.2-ESFA-V-916-01-0003

Mokymų programa: „Antikorupcinės aplinkos kūrimas valstybės ir savivaldybės įstaigoje“

Mokymų programos organizatorius: VšĮ „Galimybių plėtra“,

Daugėlišio g. 32, Vilnius, el. p. info@galimybiupletra.lt, tel. +370 655 35261.

Mokymo programos kodas: P (VT)-17/2

Tobulinimo programos vadovai ir rengėjai:

1. Eglė Kavoliūnaitė-Ragauskienė, el. p. egle.kavoliunaite@gmail.com, tel. +370 618 30599.
2. Tomas Šedbaras, el. p. tomas@sedbaras.lt, tel. +370 687 59086.

Komentarus, pastabas ir siūlymus teikė:

1. Romualdas Gylys, LR Specialiųjų tyrimų tarnybos Korupcijos prevencijos valdybos viršininkas

Tobulinimo programos apimtis: 8 akademinės valandos.

Tikslinė klausytojų grupė: valstybės ir savivaldybės įstaigų vadovai ar jų įgaliotieji asmenys, kuriems pavesta užtikrinti antikorupcinės politikos įgyvendinimą, remiantis *Korupcijos prevencijos įstatymo* 16 straipsnio 3 dalimi.

Dalyvių skaičius grupėje: 17–22 asmenys.

MOKYMO PROGRAMOS APRAŠAS

I. Mokymo programos tikslas

Stiprinti valstybės ir savivaldybių įstaigų vadovų, jų įgaliotųjų asmenų, kuriems pavesta užtikrinti antikorupcinės politikos įgyvendinimą, kompetencijas ir gebėjimus, suteikiant žinių ir praktinių įgūdžių kurti antikorupcinę aplinką viešajame sektoriuje, vykdyti korupcijos prevencijos priemones.

II. Uždaviniai

1. Teoriniais ir praktiniais argumentais pagrįsti poreikį kompleksiskai rūpintis antikorupcinės aplinkos kūrimu viešajame sektoriuje.
2. Supažindinti mokymų dalyvius su antikorupcinės aplinkos modeliais, apibūdinti kriterijus, kuriuos galima pasitelkti įvertinant įstaigos individualizuotos antikorupcinės aplinkos kūrimą.
3. Suteikti teorinių ir praktinių žinių apie atskirus antikorupcinės aplinkos kūrimo elementus.
4. Išanalizuoti teisės aktais patvirtintus reikalavimus dėl antikorupcinės aplinkos kūrimo elementų, padėti mokymų dalyviams suvokti jų taikymo tikslus, per praktinius pavyzdžius atskleisti šių reikalavimų taikymo trūkumus ir gerąsias praktikas.
5. Suteikti žinių apie antikorupcinės aplinkos kūrimo įstaigoje elementų organizavimo metodologiją (kaip paskirstyti išteklius, procesų eiliškumą, kontrolę ir t. t.).

III. Mokymo planas

Nurodomi programos moduliai / temos ir kiekvieno iš jų trukmė akademinėmis valandomis. Moduliai / temos gali būti suskirstyti į potemes ir smulkiau detalizuoti.

Eil. Nr.	Dalyko pavadinimas	Dalyko apimtis (ak. val.)	Teorinio darbo apimtis (ak. val.)	Praktinio darbo apimtis (ak. val.)
		8	3,6	4,4
1.	Antikorupcinės aplinkos įstaigoje poreikis, tikslai ir pagrindiniai elementai	0,8	0,5	0,3
2.	Įstaigos vadovo ir kitų valstybės tarnautojų / darbuotojų vaidmuo kuriant ir įgyvendinant antikorupcinę aplinką įstaigoje	0,7	0,4	0,3
3.	Antikorupcinės aplinkos valstybės ar savivaldybės įstaigoje modeliai ir kūrimo metodologija	0,8	0,4	0,4
4.	Valstybės vaidmuo kuriant antikorupcinę aplinką viešajame sektoriuje.	0,5	0,3	0,2

	<p><i>Potemės:</i></p> <p>4.1. LR korupcijos prevencijos įstatymo nuostatos.</p> <p>4.2. Specialiųjų tyrimų tarnybos, kitų institucijų, nevyriausybinių organizacijų vaidmuo, padedant kurti antikorupcinę aplinką viešojo sektoriaus įstaigose.</p> <p>4.3. Nacionalinė kovos su korupcija programa ir šakinės korupcijos prevencijos programos, jų tikslai, uždaviniai, kryptys; įstaigos, korupcijos prevencijos programa, priemonių planas jų rengimas ir įgyvendinimas, stebėseną.</p>			
5.	<p>Pagrindiniai antikorupcinės aplinkos valstybės ir savivaldybės įstaigoje elementai.</p> <p><i>Potemės:</i></p> <p>5.1. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas.</p> <p>5.2. Korupcijos prevencijos programų ir planų rengimas.</p> <p>5.3. Teisės aktų projektų antikorupcinis vertinimas.</p> <p>5.4. Antikorupcinis visuomenės švietimas ir informavimas.</p> <p>5.5. Informacijos apie asmenis, siekiančius eiti ar einančius pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigoje ar įmonėje, taip pat asmenis, kuriuos į pareigas Europos Sąjungos ar tarptautinėse institucijose teikia Lietuvos Respublika, pateikimas.</p> <p>5.6. Valstybės tarnautojų / darbuotojų etikos kodeksai.</p> <p>5.7. Viešųjų ir privačių interesų derinimo poreikis ir turinys.</p> <p>5.8. Pranešėjų apsauga.</p>	4,7	2	2,7
6.	Baigiamasis testas	0,5		0,5

IV. Teminis planas

1 TEMA. Antikorupcinės aplinkos įstaigoje poreikis, tikslai ir pagrindiniai elementai.

Trukmė – 0,8 ak. val.

Paskaita (0,5 ak. val.)

Pateikiami teoriniai, reguliaciniai ir praktiniai argumentai dėl antikorupcinės aplinkos kūrimo viešajame sektoriuje, apibūdinamos tokios aplinkos nebuvimo rizikos ir galimos pasekmės, supažindinama su pagrindiniais antikorupcinės aplinkos įstaigoje elementais ir jų sąsajomis.

Praktika (0,3 ak. val.)

Mokymų dalyvių diskusija, dalinimasis praktiniais pavyzdžiais apie poreikį kurti antikorupcinę aplinką įstaigoje, jos elementus, turimą patirtį šioje srityje.

2. TEMA. Įstaigos vadovo ir kitų valstybės tarnautojų / darbuotojų vaidmuo kuriant ir įgyvendinant antikorupcinę aplinką įstaigoje. Trukmė – 0,7 ak. val.

Paskaita (0,4 ak. val.)

Apibūdinamas ir detalizuojamas atskirų antikorupcinės aplinkos kūrimo ir įgyvendinimo veikėjų vaidmuo. Atskirai aptariamos įstaigos vadovo, asmenų, atsakingų už antikorupcinės aplinkos elementus, bei kitų tarnautojų / darbuotojų funkcijos ir atsakomybės, jų sąsajos.

Praktika (0,3 ak. val.)

Mokymų dalyvių „minčių lietus“ dėl atskirų subjektų funkcijų kuriant ir įgyvendinant antikorupcinę aplinką įstaigoje, informacijos susisteminimas ir aptarimas.

3 TEMA. Antikorupcinės aplinkos valstybės ar savivaldybės įstaigoje modeliai. Trukmė – 0,8 ak. val.

Paskaita (0,4 ak. val.)

Remiantis užsienio valstybių pavyzdžiais, pateikiami skirtingi galimi antikorupcinės aplinkos valstybės ar savivaldybės įstaigose modeliai, atsižvelgiant į šakinius / individualius įstaigos poreikius ir galimybes. Akcentuojamas privalomų ir neprivalomų antikorupcinės aplinkos elementų turinys ir procedūros. Apibūdinamas antikorupcinės aplinkos kūrimo viešojo sektoriaus įstaigose modelių skirtumas nuo privačių įmonių galimų modelių. Apibūdinama, kokiais kriterijais nustatyti reikiamus antikorupcinės aplinkos elementus (be valstybės nustatytų būtinųjų elementų), kaip įvertinti prioritетinių priemonių poreikį (pvz., didesnę dėmesį skirti procedūrų aprašų konkretizavimui ar antikorupciniam darbuotojų švietimui) ir t. t.

Praktika (0,4 ak. val.)

Iš anksto parengtų užduočių atlikimas grupėse. Grupių darbo rezultatų pristatymas ir apibendrinimas, aptarimas.

4 TEMA. Valstybės vaidmuo kuriant ir palaikant antikorupcinę aplinką viešajame sektoriuje. Trukmė – 0,5 ak. val.

Paskaita (0,3 ak. val.)

Pateikiama koncentruota informacija apie valstybės institucijų nustatytus reikalavimus ir rekomendacijas, skirtas siekiant padėti užtikrinti vienodą praktiką įstaigose, kuriant ir palaikant antikorupcinę aplinką valstybės ir savivaldybės įstaigose. Apibūdinamos susijusios Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo nuostatos. Aptariama Nacionalinė kovos su korupcija programa ir šakinės korupcijos prevencijos programos, jų tikslai, uždaviniai, kryptys; įstaigos, korupcijos prevencijos programa, priemonių planas jų rengimas ir įgyvendinimas, stebėseną. Taip pat susistemintai apžvelgiamas Specialiųjų tyrimų tarnybos, kitų institucijų, organizacijų vaidmuo padedant kurti ir palaikyti antikorupcinę aplinką viešojo sektoriaus įstaigose.

Praktika (0,2 ak. val.)

Mokymų dalyvių pasidalinimas gerąja praktika, kaip buvo pasiremiama valstybės teikiama privaloma ir neprivalomo pobūdžio metodologine pagalba kuriant ir palaikant antikorupcinę aplinką valstybės ir savivaldybės įstaigose.

5 TEMA. Pagrindiniai antikorupcinės aplinkos valstybės ir savivaldybės įstaigoje elementai. Trukmė – 4,7 ak. val.

Paskaita (2 ak. val.)

Išdėstomi teisės aktuose nustatyti reikalavimai dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo, korupcijos prevencijos programų ir planų rengimo, teisės aktų projektų antikorupcinio vertinimo, antikorupcinio visuomenės švietimo ir informavimo bei informacijos apie asmenis, siekiančius eiti ar einančius pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigoje ar įmonėje, taip pat asmenis, kuriuos į pareigas Europos Sąjungos ar tarptautinėse institucijose teikia Lietuvos Respublika, pateikimo. Apibūdinamas šių nuostatų praktinis poreikis, įgyvendinimo reikalavimai, atsakingi asmenys, bendradarbiavimo su Specialiųjų tyrimų tarnyba, įgyvendinant šiuos reikalavimus, ypatumai, aptariamas valstybės tarnautojų / darbuotojų elgesio kodeksų poreikis ir turinys, viešųjų ir privačių interesų derinimo nuostatos bei poreikis užtikrinti pranešėjų apsaugą.

Praktika (2,7 ak. val.)

Iš anksto parengtų užduočių atlikimas, probleminių situacijų analizė. Grupių darbo rezultatų pristatymas ir apibendrinimas, aptarimas.

6 TEMA. Baigiamasis testas. Trukmė – 0,5 ak.val.

V. Mokymo metodai

Mokymų metu bus taikomi šie metodai:

- paskaitos (teorija, praktiniai pavyzdžiai, užsienio valstybių teorijos ir praktikos apibūdinimas);
- iš anksto parengtų užduočių atlikimas grupėse ir individualiai;
- „minčių lietus“;
- diskusijos;
- dalinimasis gerąja praktika.

VI. Reikalavimai lektoriui (-iams)

Mokymų lektoriams taikomi šie reikalavimai:

- ne žemesnis kaip socialinių mokslų srities magistro arba jam prilygintas kvalifikacinis laipsnis;
- ne mažesnė nei 50 akademinė valandų korupcijos srities mokymų, seminarų, diskusijų, metodinės pagalbos teikimo, renginių vedimo (ar dalyvavimo vedant) patirtis per pastaruosius 5 metus;
- turėti ne mažiau 3 metų praktinio arba analitinio, mokslinio darbo patirties antikorupcinės aplinkos valstybės ir savivaldybės įstaigoje kūrimo srityje arba teikiant konsultacijas, kaip turi būti kuriama antikorupcinė aplinka valstybės ar savivaldybės įstaigoje;

VII. Metodinė medžiaga

Mokymų metu naudojama metodinė medžiaga:

- mokymų skaidrės;
- paskaitos santrauka;
- individualios ir grupės užduotys.

VIII. Pagrindinės ir rekomenduojamos literatūros ar šaltinių sąrašas, dokumentų sąrašas ir kt.

1. A culture that counteracts corruption. Švedijos Vyriausybės leidinys. Prieiga per internetą: https://www.google.lt/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwj8NuPwt3UAhVFU1AKHT0QDiMQFggIMAA&url=http%3A%2F%2Fwww.government.se%2Fcontentassets%2Fb32568dc6d5c4d17abfab8c9cb8d2e84%2Fa-culture-that-counteracts-corruption.pdf&usq=AFQjCNGQJomvqaFotQaz_RMKWQM70D2xnQ
2. Anti-Corruption Assessment of Laws (Corruption Proofing). Regional Cooperation Council, Regional Anti-Corruption Initiative. Prieiga per internetą: http://rai-see.org/wp-content/uploads/2015/06/Comparative_Study-Methodology_on_Anti-corruption_Assessment_of_Laws1.pdf
3. Antikorupcinės aplinkos viešajame sektoriuje kūrimo ir įgyvendinimo vadovas, 2016. Prieiga per internetą: <http://www.stt.lt/lt/naujienos/?cat=1&nid=2355>
4. Council of Europe. 2010. Project against Corruption in Albania (PACA) – Corruption Risk Assessment Methodology Guide. Prieiga per internetą: http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/economiccrime/corruption/projects/Albania/Technical%20Papers/PACA_TP%20202011-Risk%20Assessment%20Methodology.pdf

5. CPVA Elgesio kodeksas. Prieiga per internetą: <https://www.cpva.lt/images/agentura/apie/cpva-etikos-kodeksas-2009.pdf>
6. European Commission. Annex: Lithuania to the EU Anti-Corruption Report. COM(2014) 38 final. Prieiga per internetą: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/anti-corruption-report_en
7. Ferguson, G. Global Corruption: Law, Theory and Practice. Prieiga per internetą: <https://track.unodc.org/Academia/Documents/GlobalCorruptionBook-FullVersion.pdf>
8. Huberts, L. What Can Be Done Against Public Corruption and Fraud: Expert Views on Strategies to Protect Public Integrity. *Crime, Law & Social Change*, 29, 209–224.
9. Integrity Plan. Slovenian Commission for the Prevention of Corruption. Prieiga per internetą: <https://www.kpk-rs.si/en/prevention>
10. Integrity Risk Management Toolkit. Office of Policy Integrity Victoria. Prieiga per internetą: https://www.google.lt/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwiyxJyVxt3UAhWQh7QKHd_dCSAQFggsMAE&url=http%3A%2F%2Fwww.ibac.vic.gov.au%2Fdocs%2Fdefault-source%2Ftoolkit%2Fintegrity-risk-management-toolkit&usq=AFQjCNHhugtH0eYo_CN142mw6dryS8-YKw
11. ISO standartas 37001. Prieiga per internetą: <https://www.iso.org/standard/65034.html>
12. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui – Kova su korupcija ES (KOM (2011) 308 galutinis).
13. Lietuvos atsparumo korupcijai tyrimas. Transparency International, 2011. Prieiga per internetą: <http://www.transparency.lt/atsparumo-korupcijos-sistemos-tyrimas/>
14. Lietuvos Respublikos Specialiųjų tyrimų tarnyba (2017). Antikorupcinės aplinkos viešajame sektoriuje kūrimo ir įgyvendinimo vadovas. Prieiga per Internetą: http://www.stt.lt/documents/korupcijos_prevensija_2017/AAV_A4_LTversija.pdf
15. Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas, i. k. 1001010ISTAI-1968.
16. Lietuvos Respublikos Finansų ministerijos ir jos reguliavimo srities įstaigų korupcijos prevencijos tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Finansų ministerijos 2007 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. 1K-261.
17. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas, i. k. 1021010ISTA00IX-904.
18. Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymas, i. k. 0971010ISTAVIII-371.
19. Lietuvos Respublikos lobistinės veiklos įstatymas, i. k. 2017-11067.
20. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Nacionalinės 2015–2025 m. kovos su korupcija programos patvirtinimo, i. k. 2015-03856.
21. Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymas, i. k. 1001010ISTAI-1649.
22. Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės įstatymas, i. k. 0951010ISTA000I-907.
23. Lietuvos Respublikos Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymas, i. k. 1081010ISTA00X-1666.
24. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. kovo 12 d. nutarimas Nr. 243 *Dėl Teisės aktų projektų antikorupcinio vertinimo taisyklių patvirtinimo*, i. k. 2014-03284.
25. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimas Nr. 480 *Dėl bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms aprašo patvirtinimo*, i. k. 1091100NUTA00001721.
26. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 19 d. nutarimas Nr. 607 *Dėl padalinių ir asmenų, valstybės ar savivaldybių įstaigose vykdančių korupcijos prevenciją ir kontrolę*,

- veiklos ir bendradarbiavimo taisyklių patvirtinimo*, i. k. 1041100NUTA00000607. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.BC48C6C9AEF4>
27. McDevitt, A. 2011. Corruption Risk Assessment Topic Guide, GATEway Corruption Assessment Toolbox, Transparency International. Prieiga per internetą: http://gateway.transparency.org/files/uploads/Corruption_Risk_Assessment_Topic_Guide.pdf
 28. Office of Policy Integrity Victoria. Ethical Health Assessment Tool (A tool for assessing ethical health frameworks in police services). Prieiga per internetą: <http://www.ibac.vic.gov.au/docs/default-source/toolkit/ethical-health-assessment-tool---ebooklet.pdf?sfvrsn=8>
 29. Overview of integrity assessment tools. U4. Prieiga per internetą: https://www.transparency.org/files/content/corruptionqas/340_Overview_of_integrity_assessment_tools.pdf
 30. Pavyzdinis atitikties pareigūno (Institucijos vadovo įgalioto atstovo) pareigybės aprašymas, patvirtintas Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2011 m. birželio 21 d. sprendimu Nr. KS-35.
 31. Pranešėjų teisinės apsaugos įstatymo projektas. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/53226c80686511e7aefae747e4b63286?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=207fafa2-46c5-45c5-ac03-40516cccd607>
 32. Prevention of Corruption in the Public Sector in Eastern Europe and Central Asia. OECD Anti-Corruption Network for Eastern Europe and Central Asia. Prieiga per internetą: <http://www.oecd.org/corruption/acn/ACN-Prevention-Corruption-Report.pdf>
 33. RCC RAI. Corruption Risk Assessment in Public Institutions in South East Europe. Prieiga per internetą: https://www.google.lt/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwi41YmLxJ3VAhXNa5oKHd2eCmkQFggIIMAA&url=http%3A%2F%2Frai-see.org%2Fwp-content%2Fuploads%2F2015%2F10%2FCRA_in_public_ins_in_SEE-WEB_final.pdf&usq=AFQjCNEW_92KfGsXsglNODq53ASG11yG5g
 34. Resolution (97) 24 of the Council of Europe Committee of Ministers on the Twenty Guiding Principles for the Fight against Corruption (1997).
 35. Setting up the institutional and operational framework of corruption risk assessment in Macedonia: practical suggestions and reflections. Regional Anti-Corruption Initiative, Austrian Development Cooperation. Prieiga per internetą: <http://rai-see.org/wp-content/uploads/2015/05/RAI-Report-Setting-up-CRA-framework-in-Macedonia.pdf>
 36. STT direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymas Nr. 2-170 *Dėl valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo*, i. k. 1110STTISAK0002-170.
 37. STT direktoriaus 2013 m. vasario 5 d. įsakymas Nr. 2-36 *Dėl prašymų Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai pateikti informaciją apie asmenį pagal Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymą formų patvirtinimo*, i. k. 1130STTISAK00002-36.
 38. STT Korupcijos rizikos analizės vadovas. Prieiga per internetą: https://www.stt.lt/documents/kra_2016/KRA_atlikimo_vadovas.docx
 39. UK Anti-Corruption Plan. Prieiga per internetą: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/388894/UKAntiCorruptionPlan.pdf
 40. UNDP. 2015. Users Guide to Measuring Corruption and Anti-corruption, UNDP. Prieiga per internetą: <http://www.undp.org/content/undp/en/home/librarypage/democratic-governance/anti-corruption/user-s-guide---measuring-corruption-and-anticorruption.html>

41. VTEK 2009 m. kovo 26 d. rezoliucija Nr. KS-25 *Dėl Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo nuostatų laikymosi kontrolės vykdymo*, i. k. 10910EKREZO000KS-25.
42. Prieiga per internetą: <https://track.unodc.org/Academia/Documents/GlobalCorruptionBook-FullVersion.pdf>
43. Prieiga per internetą: <https://www.un.org/ruleoflaw/blog/document/the-global-programme-against-corruption-un-anti-corruption-toolkit/>